
Primele scurgeri de informații

Majoritatea afacerilor de spionaj se bazează pe un eveniment – aproape întotdeauna capital, dar izolat – care se petrece într-un interval de timp relativ scurt. De exemplu, lovitura de maestru a lui Richard Sorge va fi dobândirea certitudinii că Japonia nu va ataca Uniunea Sovietică. Ceea ce îi va permite lui Stalin să golească Siberia și să-și trimită cele mai bune divizii din regiunile reci împotriva lui Hitler, fără să se teamă de un atac din spate. Uriașul merit al lui Rudolf Roessler și al celor zece tovarăși ai lui – al « Liniei Viking », cum îi vor boteza elvețienii – se va baza pe un lucru la fel de senzațional ca și fapta lui Sorge. Numai că acest lucru va dura patru ani !

Informațiile pe care acești disidenți le vor comunica elvețienilor, fără a le mai socoti pe cele pe care le vor furniza și altora mai târziu, într-o proporție chiar mai mare, reprezintă 4 000 de telegrame, adică 12 000 de pagini dactilografiate la un rînd, adică echivalentul a patruzeci de cărți obișnuite.

Aproape zilnic, Roessler va trimite la vila Stutz, din Kastanienbaum, un braț de documente îndesate într-o servietă. Din momentul în care s-a angajat în favoarea Elveției, datorită informațiilor strînse de cele două minuscule centrale – « Werther » și « Olga » –, pe care el le va distribui cu regularitate, experții militari vor reconstitui cu ușurință, pînă în cele mai mici amănunte, strategia Wehrmacht-ului.

Putem afirma, fără riscul de a greși, că aceste unsprezece personaje, din care zece îi sînt necunoscute colonelului de brigadă Roger Masson, vor fi justificat faima eficacității serviciilor secrete ale Confederației. De fapt, ei sînt cei pe care îi vor admira fără să știe Sir Alexander Cadogan, șeful lui Intelligence Service, și generalul Donovan, patronul lui Office of Strategic Service (OSS), centrala de spionaj americană.

În noiembrie 1942, Allen Dulles, trimisul special al lui Donovan în Elveția și viitorul șef al CIA, se va instala la Berna și, într-o casă oarecare de pe Herrengasse, la Zürich. Dulles nu va masca rostul misiunii sale în țara Confederațiilor: trebuia să intre în contact cu nemții care se opun Führer-ului și să evalueze, împreună cu aceștia, posibilitatea de a răsturna nazismul. Va lucra la lumina zilei, fără să se ascundă, destins, cu picioarele pe masă și o sticlă de whisky la îndemînă, practicînd ceea ce el numește « acțiunea pentru pace » și uimindu-l pe Masson cu metodele sale atît de puțin convenționale.

Dulles va fi primul dintre Aliați care va ghici importanța contactelor elvețiene aflate atît de aproape de Hitler. Oamenii aceștia l-au ajutat de minune. Va încerca să afle cine sînt. Va pune sub supraveghere vila Stutz, va cere ca Roessler să fie urmărit. În zadar. Se va întoarce atunci către o altă ramură a opoziției la Führer. Îl va viza pe viceconsulul german la Zürich, Hans Bernd Gisevius, prieten cu amiralul Canaris, șeful Abwehr-ului, care va participa la atentatul ratat din 20 iulie 1944. După ce își va fi revenit din uimirea provocată de eșecul tehnicii americane, colonelul de brigadă Masson îl va lăsa în pace pe Allen Dulles. El aplică faimoasa « acțiune pentru pace », de multă vreme și eficient. Grație lui Rudolf Roessler...

O gravă problemă de conștiință îl frămîntă pe șeful spionajului și contraspionajului helvet din momentul în care aflase că un agent atît de bine informat se pusese în slujba Confederației. În mod evident, în tezaurul promis de acest om erau puține

elemente care să privească direct Elveția, obiectiv minor pentru expansionismul nazist. În schimb, era la fel de sigur că va fi vizată Europa occidentală. Or, Masson nu putea compromite destinul Elveției alertînd oficial pe reprezentanții diplomați ai națiunilor în cauză de îndată ce lua la cunoștință o informație care îi privea. Sentimentele lui proaliate îi impuneau să ajute aceste țări. Trebuia pusă la punct o tactică eficace care să nu angajeze Elveția, cel puțin nu în văzul tuturor.

Hans Hausmann a fost cel care a găsit o soluție temporară, ce avea să fie folosită pînă în 1944! Întîmplarea a făcut ca un personaj din străinătate – se spunea că e unchiul din Canada al soției lui Hausmann, poreclit «Unchiul Tom» – să se afle la Biroul Ha, la vila Stutz, cînd Rudolf Roessler aducea informațiile ce puteau să-i ajute pe Aliați. Unchiul Tom era colonelul ceh Sedlacek. Astfel, cea mai gravă acuzație ce i s-ar fi putut aduce Elveției ar fi fost aceea de «ușurință» sau «imprudență».

La puțină vreme după ce Wehrmacht-ul își începuse campania în Polonia, Roessler devenise un operator radio acceptabil, asimilînd perfect, în trei luni, lecțiile prietenului său, Christian Schneider. Acesta nu-l întrebă nimic. Are idei comuniste. Și chiar dacă nu împărtășește ideile lui Roessler, știe foarte bine că acesta nu-și folosește emițătorul ca să-i ajute pe nașiști.

Primele știri transmise de R. Roessler privesc teroarea naziștilor. În ziua de 23 septembrie 1939, emigrantul german sosește tulburat la vila Stutz. Aduce copia unui plan transmis cu două zile în urmă de Heydrich Înaltului Comandament al Armatei. «Cel de-al Treilea Reich nu va reconstrui Polonia distrusă. Nobili și clerul de aici vor trebui exterminați de îndată ce se va încheia ocuparea țării. Este important ca poporul să aibă un nivel de trai foarte scăzut. Va furniza astfel sclavi ieftini. Toți evreii vor trebui plasați în orașe, unde vor putea fi găsiți mai ușor. „Soluția finală“, preciza Heydrich, va necesita oarecare timp înainte de a

se interveni pentru a fi dusă la bun sfârșit. Ea trebuie să rămână strict secretă. »

Pentru ofițerii din Wehrmacht, ca și pentru elvețienii care au aflat de existența acestui mesaj, nu încăpea nici o îndoială : « soluția finală » însemna exterminarea. Hans Frank, numit guvernator general al Poloniei, va pune în aplicare aceste ordine care emanau direct de la Hitler. « Este greu, va spune el, să împuști sau să otrăvești cele trei milioane și jumătate de evrei care se află în această țară, dar sîntem în măsură să luăm măsurile care vor duce, oricum, la dispariția lor. »

Judecata avea să se dovedească exactă.

Colonelul Sedlacek se găsește la vila Stutz cînd un mesaj al lui Roessler îi anunță că Wehrmacht-ul se pregătește să atace Olanda, Belgia și nordul Franței. Sîntem în 13 octombrie 1939. Cu trei zile în urmă, la orele 11, Hitler își convocase generalii. Era foarte nervos, căci Halder și Brauchitsch îi spusese că e nevoie de mai multe luni pentru a repara blindatele distruse în campania din Polonia.

Führer-ul a tunat și a fulgerat, lovind cu pumnul în biroul său de la Cancelarie. « Timpul lucrează pentru dușman ! a strigat. Trebuie să grăbim pregătirile pentru o ofensivă prin Luxemburg, Belgia și Olanda. Va trebui de asemenea să învingem cea mai mare parte a armatei operaționale franceze și să câștigăm maximum de teren. Cer comandanților-șefi să-mi dea, imediat ce se poate, rapoarte detaliate asupra planurilor lor. Trebuie să evităm un război de poziții, ca în 1914-1918. Diviziile blindate vor fi utilizate pentru a străpunge frontul în puncte cruciale. Belgia și Olanda vor fi atacate în 12 noiembrie. »

Unchiul Tom s-a grăbit să ducă știrea ambasadei britanice. Belgienii și olandezii au fost și ei avertizați imediat. La 7 noiembrie, ofensiva anunțată de Roessler este amînată. Conflictul lui Hitler cu generalii săi nu se potolise. În cursul toamnei și iernii 1939-1940, vor exista paisprezece astfel de decizii și amînări

successive. De fiecare dată, Roessler va anunța Elveția, iar Aliții vor fi încunoștințați.

O nouă conferință a Führer-ului cu generalii, în Cancelaria sa, are loc la 23 noiembrie 1939. De data aceasta, în afara ofensivei către Vest, la care ține foarte mult, Hitler evocă posibilitatea unui război pe două fronturi – un coșmar pentru orice militar. Vorbește pentru prima oară de un atac împotriva Rusiei, în ciuda tratatului semnat de Germania cu Republica Sovietelor. Ca să justifice extinderea conflictului, va atribui în chip machiavelic propriile sale mobiluri Uniunii Sovietice, ascunzându-și obiectivele personale. « Tratatete, afirmă el, sînt respectate atîta vreme cît servesc un interes. Rusia va respecta tratatul cu noi atîta timp cît îl va considera avantajos. Ea are încă scopuri foarte îndepărtate – printre altele, întărirea poziției sale în zona Balticii. Momentul ar fi bine ales. »

Informația aceasta, adusă de Roessler, îi descumpănește pe elvețieni. Faptul că fac jocul Aliților occidentali le flatează demnitatea, instinctul lor de solidaritate cu o lume pe măsura lor. Dar ce să faci cu acest mesaj? În pofida ospitalității acordate odinioară unor conducători revoluționari ruși, ei judecă aspru regimul comunist. În plus, Republica Sovietelor nu se află deocamdată în război cu Germania nazistă. Mai grav, ea poate fi considerată complice cu Germania, deoarece benzina folosită de Wehrmacht în Polonia vine de la Baku, iar grîul pentru pîinea soldaților germani vine din Ucraina. A-i favoriza pe ruși pe ascuns înseamnă a trăda...

După o matură chibzuință, elvețienii hotărăsc să amîne deocamdată atari decizii. De altfel, ei pot să imagineze prompt un mijloc ingenios de a ajuta Occidentul, dar își simt capul greu și mintea li se blochează cînd trebuie să conceapă un ajutor similar în favoarea Moscovei. Prin urmare, Biroul Ha clasează pur și simplu mesajul lui Roessler. Enigratul german le dă dreptate elvețienilor. Deocamdată, e încă foarte încrezător și nu-și ima-

ginează că Vestul nu va ține deloc seama de calitatea excepțională a informațiilor sale.

În curînd plouă cu comunicate. « Werther » și « Olga » vor transmite toate proiectele Führer-ului și planurile punerii lor în aplicare de către Înalțul Comandament al forțelor armate. În ianuarie 1940, apoi în februarie, cînd Hitler grăbește pregătirile de invadare a Norvegiei, Biroul Ha va fi ținut la curent cu toate mișcărilor.

Însărcinat de șeful Reich-ului cu atacarea țării regelui Haakon, generalul Falkenhorst va schița în linii mari un plan rudimentar, bazîndu-se pe un vechi ghid de călătorie Baedeker, căci nu știe nimic despre Norvegia. Începînd cu 26 februarie, Biroul Ha va afla tot ce conține acest plan.

La 1 martie, Hitler va da generalilor săi o directivă privind ocuparea Danemarcei, operațiune ce va trebui conjugată cu aceea condusă de Falkenhorst împotriva Norvegiei. Ambele sînt destinate – va pretinde Führer-ul – să împiedice cucerirea Scandinaviei și a Balticeii de către Anglia, precum și să asigure accesul celui de-al Treilea Reich la zăcămintele de minereu din Suedia. În 8 martie, Biroul Ha va intra în posesia principalelor elemente ale acestei directive.

Cu mult înainte ca Wehrmacht-ul să treacă la fapte împotriva Scandinaviei, Danemarca și Norvegia vor fi puse discret în gardă de către elvețieni. Cu toate acestea, atît Danemarca, cît și Norvegia vor fi « luate prin surprindere ». În seara zilei de 8 aprilie, regele Danemarcei se va duce la Teatrul Regal exact în momentul în care Copenhaga află că un transport de trupe nazist a fost torpilat de un submarin polonez în largul coastelor de sud ale Norvegiei – i se spusese de fapt că o flotă a marinei de război germane se îndrepta spre porturile sale. În mod bizar, Cabinetul de la Oslo se va dovedi și el la fel de adormit în această zi de 8 aprilie, deși fuseseră reperate mai multe nave înaintînd spre țărmurile Norvegiei.

Acestea nu sînt afirmații gratuite, nu e vorba de o reconstituire istorică *post factum*. Există nenumărate dovezi în acest sens.

La 30 martie 1940, apoi la 3 aprilie 1940, colonelul J. G. Sas, atașatul militar al Olandei la Berlin, este înștiințat de către atașatul militar al Elveției despre soarta rezervată Danemarcei. Lucru curios, colonelul Oster, adjunctul amiralului Canaris, șeful Abwehr-ului, care este prieten cu Sas, îl informează și el despre acest pericol. J.G. Sas îl va pune imediat la curent pe căpitanul Kjölse, atașatul naval danez. Dar guvernul danez nu va ține deloc seama de această informație, confirmată totuși din două surse.

La 25 martie 1940, pe baza unei informații venite de la Kastanienbaum, adică de la Biroul Ha, guvernul norvegian este avertizat și prin legăția sa de la Berna de amenințarea la adresa țării. Agentul elvețian va insista. Nu va fi nici el crezut. O altă sursă, suedeză de data aceasta – atașatul militar la Berlin –, confirmă în zadar știrea la 5 aprilie. « Weserübung », planul nazist, va reuși din plin !

Acest tragic episod din cel de-al doilea război mondial pune în evidență reacțiile ciudate ale Statelor Majore europene, ale guvernelor democratice ale vremii, care nu erau obișnuite cu participarea serviciilor de informații la mersul conflictelor. Neîncrederea instinctivă a acestor State Majore și guverne față de frământările lumii din umbră le va duce direct la catastrofă. Dar, la o catastrofă anunțată, semnalată de multă vreme de către agenții secreți ! Din aceleași motive, nici Belgia, nici Olanda și nici Franța nu vor putea evita dezastrul. Deși fuseseră prevenite, ca și Danemarca și Norvegia.

Mirat, dar nicidecum descurajat de nehotărîrea conducătorilor danezi și norvegieni, care i-au permis lui Hitler să ia un avantaj atît de mare, Rudolf Roessler va continua cu încăpăținare. Cu atît mai mult, cu cît îi sosesc valuri de știri alarmante din tabăra de la Maybach, de la Zossen.

Știe de multă vreme că Belgia, Olanda și Franța sînt vizate. Versiunea definitivă a « planului galben » împotriva Vestului, planul pus la punct de generalul Erich von Manstein, datează din 20 februarie 1940. La 10 martie 1940, generalul Delvoie, atașatul militar al Belgiei la Paris, anunță – din ordinul guvernului său avertizat de elvețieni, adică de Roessler – Marele Cartier General francez și indică liniile de forță ale acestui plan.

Ce spune « planul galben » ? Ofensivă pe Meuse, între Charleville și Sedan, străpungere prin Ardeni ; între timp, grosul trupelor germane va ține pe loc principalele forțe franceze, belgiene și britanice, în vestul frontului, la granița belgiană. Panzerele generalului Herman Hoth și ale generalului Heinz Guderian vor executa această pătrundere la Sedan, apoi se vor răsuci, ca o seceră uriașă, spre sudul departamentului Somme și se vor strădui să ajungă la mare, în speranța de a prinde în capcană grosul trupelor aliate. Generalul Thomas prevăzuse muniții și carburanți doar pentru douăzeci de zile...

Așadar, la 10 mai 1940, Marele Cartier General francez cunoștea perfect proiectul nemților.

La 1 mai 1940, Roessler primește un scurt mesaj de la « Werther » : « Atac la 10 mai, la Sedan. ,, Planul galben “ menținut. Cincizeci de divizii grupate de-a lungul frontierei belgiene și a celei olandeze. Guderian și Hoth gata de plecare către Sedan. » Telegrama se termină cu aceste cuvinte : « Țineți-vă bine ! »

În 1 mai 1940, atașatul militar al Franței la Berna, alertat în secret de un emisar al Biroului Ha – colonelul Sedlacek, Unchiul Tom –, telegrafiază imediat la Paris : « Atacul german va avea loc foarte probabil la 10 mai. Va fi îndreptat împotriva orașului Sedan. »

Se poate deci spera că, de această dată, Statele Majore aliate nu vor fi luate prin surprindere, precum acelea din Danemarca și Norvegia ; că vor rezista Wehrmacht-ului, pregătind dispozițiile care vor distruge fără menajamente cele 136 de divizii germane angajate în luptă. Cu atît mai mult cu cît, începînd din

acest 1 mai 1940, generalul Gauché, șeful Biroului 2, și colonelul Rivet, șeful Biroului 5, transmit fără întrerupere guvernului și Statului Major General francez numeroasele confirmări pe care le primesc din Elveția. Printre altele, în zilele de 4, 6 și 8 mai...

După cum constatăm și în acest caz, nu e vorba de o reconstituire istorică ulterioară. Faptele stau mărturie.

În zorii zilei de 10 mai, armata germană atacă. Nimeni nu o așteaptă acolo unde ea dă năvală, adică în locurile indicate de « Werther ». În ziua de 13, orașul Sedan cade. Trei zile mai târziu, tancurile lui Guderian înaintează cu 100 de kilometri pe oră la vest de Sedan, în câmp deschis, fără să întâmpine rezistență. În ziua de 24, încercuirea anunțată – « uriașa seceră » – s-a produs. Operațiunea a fost condusă cu rigoare, căci nemții nu au inspirație pe teren. Cele trei armate aliate – cea belgiană, cea engleză și cea franceză – sînt bombardate îngrozitor, prinse într-un triunghi minuscul. Singura șansă de retragere este marea, prin Dunkerque.

Strategii pot să dezbată cît vor desfășurarea campaniei din 1939-1940, să înșire cifre, să compare tactici, ba chiar să consulte astrele. Nu vor găsi nici o explicație pentru acest fapt tragic : Statele Majore, mai ales cel francez și cel britanic, n-au ținut seama de extraordinarele informații ce le-au fost comunicate întotdeauna la timp, pentru a modifica în favoarea lor soarta armelor.

Aceste State Majore sînt vinovate în mare parte de înfrîngerea din 1940. Ea nu se poate șterge. Și nu se vor dezvinovăți niciodată cu adevărat de acuzațiile care li s-au adus atunci. Din cauza lor, Europa a cunoscut ocupația și pactizările mîrșave cu inamicul, iar milioane de oameni au fost sacrificați nebuleniei fasciste. Din cauza lor, Europa s-a golit de substanță de-a lungul celor cinci ani cît a durat « lungă noapte ». Ea și-a ipotecat probabil atunci toate șansele de a se înscrie durabil în acerba competiție din lumea de astăzi.

La Lucerna, înfrîngerea Aliaților, datorată în mare măsură neîncrederii statelor majore în lupta dusă din umbră în favoarea lor,

i-a provocat lui Rudolf Roessler o mare stupefacție. Apoi amărăciune. Zdrobit, Roessler se izolează în editură. Din apartamentul său din Wesemlin, unde se află postul de emisie-recepție, își alertează prietenii : să înceteze cu dezvăluirea documentelor ; să mențină o singură ședință de contact, o dată la opt zile.

Trebuie să fie prudenți. Este inutil ca « Werther » și « Olga » să continue să se expună în van, fiindcă nimeni nu vrea să profite de comoara neprețuită pe care o pun ei la dispoziția Aliaților.

Ceasul frământărilor a sunat însă și pentru generalul Guisan. Aflat pe treapta comenzii militare a unei țări totuși neutre, el a jucat, ca și Roessler, cartea încrederii în Aliați. Avînd certitudinea unei victorii rapide împotriva nazismului, a semnat chiar, imprudent, o convenție militară secretă cu Franța care ar putea să se întoarcă împotriva Confederației dacă documentul ar cădea în mâinile nemților. Așadar, însăși existența Confederației este în pericol. Ideea necesității de a organiza o Redută națională se naște în acel moment în mintea lui. Mai mult ca oricînd se vedește necesitatea menținerii liniei de informații Berlin-Lucerna, care le-a dat atîtea satisfacții lui Masson și lui Hausamann, și de care aceștia sînt atît de mîndri. În cazul în care Hitler ar hotărî să invadeze Elveția, Guisan ar afla cu destul timp înainte ca să-și poată organiza riposta disperată.

Căci generalul elvețian nu a subestimat niciodată rolul serviciilor secrete. S-ar putea spune chiar că ele constituie un element esențial al tacticii sale. Masson sau unul din prim-adjuncții săi au asistat mereu pînă și la cele mai neînsemnate ședințe ale Statului Major. Lucru care nu se prea vede în majoritatea armatelor lumii. Guisan se caracterizează prin aceea că a ascultat și a ținut seama întotdeauna de datele serviciilor sale de informații. Ignorînd cauzele rupturii dintre Roessler și Biroul Ha, neștiind nici măcar că a existat o ruptură, Xavier Schnieper este, prin urmare, însărcinat să-i ceară prietenului său german să ia legătura de urgență cu vila Stutz.

Hausamann știe să găsească cuvintele potrivite : « Elveția în pericol, furia nazistă amplificată peste măsură de succesele amețitoare, poate că nu este totul pierdut, rezistența a început în Norvegia și va apărea curînd și în Franța. Apelul din 18 iunie, de la Londra, al generalului de Gaulle. La rîndul ei, Anglia nu va ceda. Trebuie deci să continuăm. De altfel, aceasta e datoria lui Roessler. Confederația i-a deschis porțile cînd nenorocirea s-a abătut asupra țării sale. Trebuie și el, la rîndul lui, s-o ajute în încercările care o așteaptă, dovedindu-și astfel recunoștința. »

Rudolf Roessler, fericit să poată fi de folos, își avertizează tovarășii la cea de-a treia ședință de contact : să nu renunțe ; lupta continuă ; să expedieze în primul rînd toate știrile care ar putea privi Elveția.

Către mijlocul lunii iulie 1940, situația e încordată în vestul Confederației, între Saint-Louis și regiunea Gex. Agenții personali ai lui Masson sennmalează că s-ar afla cantonate acolo, pe picior de război, șase divizii, dintre care două de munte. Menționează și patrule la frontieră, instalări de cabluri telefonice, spionajul german concentrîndu-se asupra dispozitivelor elvețiene din zonă. Să fie semnele unui atac neașteptat ? Roessler întreabă Berlinul. În 18 iulie, la mai puțin de douăzeci și patru de ore de cînd a pus întrebarea, primește un lung răspuns. Deocamdată, nu trebuie să se teamă. Înaltul Comandament este mult prea preocupat de-o eventuală invazie a Angliei – « planul Leul de mare » –, ca să se mai îngrijească și de Elveția.

Liniștiți pentru moment, elvețienii vor să-l folosească din plin pe Roessler. Îi vor da deci, pe lîngă munca de informator, și o altă sarcină : îl vor pune să judece informațiile pe care le-au recoltat. E un post de mare încredere. Într-adevăr, strîngerea datelor justifică în mare parte existența serviciilor secrete, dar datele trebuie și interpretate, cîntărite, plasate într-o sinteză.

E nevoie de spirite clare, ordonate, de minți de matematicieni pentru a face bine această muncă. Ea cere cunoștințe militare

solide și vocație pentru geopolitică. Rudolf Roessler era făcut pentru asta. Nici echipa lui Hausamann, nici cea a lui Masson nu se vor plînge de el, dimpotrivă. În plus, naționalitatea lui, cultura pe care a primit-o îi permit să descopere mai ușor decît alții cum va reacționa un neamț, cum va rezolva el o ecuație, cum va gîndi lucrurile. Toate acestea sînt elemente capitale pentru a face o evaluare corectă.

Emigratul nu-și neglijează însă misiunea față de « Werther » și « Olga ». La 3 august 1940, transmite centralei elvețiene de la Lucerna un mesaj important, primit în urmă cu o oră. În ziua de 31 iulie 1940, Hitler a adus la cunoștința Statului Major hotărîrea sa irevocabilă de a ataca Rusia. Discursul din acea zi arată că planurile lui de război, binechibzuite, sînt gata de multă vreme.

« Sînt convins că hotărîrea Angliei de a continua lupta se bazează pe sprijinul pe care speră să-l obțină de la URSS. De partea cealaltă a canalului Mîneicii, se petrece ceva ciudat. Ieri, englezii erau la pămînt. Iată-i din nou în picioare. E deajuns ca Rusia, neliniștită de cuceririle noastre în Vest, să le dea de înțeles că nu dorește ca puterea germană să se dezvolte, pentru ca ei să se agățe ca niște înecați de speranța că situația s-ar putea răsturna cu totul în cîteva luni. Dacă zdrobim Rusia, ultima șansă de salvare a Angliei se duce la fund o dată cu ea. Iar Germania va deveni stăpîna Europei, inclusiv a Balcanilor. De aceea, Rusia trebuie lichidată. Atacul e prevăzut pentru primăvara anului 1941. O singură lovitură de măciucă. Vom declanșa două ofensive simultan. Una în sud, spre Kiev și Nipru, cealaltă în nord, prin țările baltice, pînă la Moscova. Acolo, cele două armate vor face joncțiunea. După care, la nevoie, vom lansa o operațiune specială pentru a avea acces la petrolul din Baku. O sută douăzeci de divizii vor fi afectate acestui front. Pentru Vest, sînt suficiente șaiszeci. Ofensiva va dura cinci luni. Și va începe în martie 1941. »

Elveția respiră ușurată aflînd acestea, pentru că, dacă războiul izbucnește în viitorul apropiat între Germania și Rusia, înseamnă

că nu vor mai rămâne suficiente trupe în cadrul celui de-al Treilea Reich ca să invadeze Confederația. Dar informația o pune totodată în încurcătură. Neștiind ce să facă, se pregătește s-o claseze.

— Va trebui totuși să vă hotărâți într-o bună zi să comunicați rușilor aceste știri, le spune Roessler serviciilor lui Hausamann. Primum și altele de acest fel, din ce în ce mai numeroase. Vă amintesc că obiectivul meu și al persoanelor pe care le reprezint rămâne moartea nazismului. Sîntem gata să-l sprijinim pe cel care-l va uide în chipul cel mai hotărît. Indiferent de naționalitatea lui.

— Dar nu e încă război între nemți și ruși ! rezolvă problema maiorul Hausamann. Și nimic nu dovedește că ne putem aștepta la o atitudine antinazistă din partea sovietelor. Oricum, noi nu vom comunica niciodată cu ei.

— Să înțeleg că « eu » pot încerca să-i alertez ? replică Roessler.

Vicleanul Hausamann nu răspunde. Dacă se află într-o zi că Rudolf Roessler are legături cu acest beligerant, în cazul în care URSS devine beligerant, Confederației i se va putea reproșa, în cel mai rău caz, inconsecvența. « Abilitatea este talentul de a vedea corect finalul fiecărui lucru », a zis Platon.

Din luna august 1940, continuînd să dea Elveției informații cu privire la mișcările trupelor germane în teritoriul Reich-ului și analizînd aceste informații, Roessler studiază mijloacele de a-i avertiza pe ruși. Nu mai e timp. În avalanșa de detalii care sosesc în număr tot mai mare de la sediul Înalțului Comandament al Wehrmacht-ului, mai precise pe zi ce trece, se află note care arată că se pregătește serios invadarea Rusiei.

În ziua de 5 decembrie 1940, generalii Halder și Brauchitsch îi prezintă Führer-ului planul « Otto », atacul pregătit de Înalțului Comandament. Moscova apare aici lipsită de importanță. Armata roșie va fi înfundată în mlaștinile Pripet, la nord și sud. Acolo va fi încercuită și zdrobită. România și Finlanda vor participa la operațiune. De pe teritoriile acestora vor pleca cele două atacuri

pe flanc. Ele vor sprijini armata germană cu câteva contingente. În fruntea trupelor finlandeze se va afla divizia montană a generalului Dietl care va înainta spre Petsamo, în Laponia, și va ocupa porturile la Oceanul Arctic. Divizia va trebui transferată din Norvegia, de la Narvik, în Finlanda, prin Suedia, care și-a dat acordul.

Hitler acceptă planul « Otto » cu entuziasm. Face câteva retușuri, îl botează « Operațiunea Barbarossa » și, în 18 decembrie 1940, îl expune generalilor săi. Preliminariile acestei operațiuni trebuie încheiate pînă la 15 mai 1941. Acest plan impecabil nu va suferi ulterior nici o modificare importantă. Pentru a-l ține secret pînă la punerea lui în aplicare, Hitler ordonă să se tragă numai nouă exemplare. Fiecare armă – Wehrmacht, Luftwaffe și Kriegsmarine, adică forțele terestre, aviația și marina de război – va primi cîte un exemplar. Celelalte șase vor rămîne în tabăra de la Maybach, Marele Cartier General al Înaltului Comandament al forțelor armate.

Opt zile mai tîrziu, în ajunul Crăciunului, Rudolf Roessler recepționează cel mai lung mesaj de pînă atunci, în opt reprize repartizate de-a lungul a patruzeci și opt de ore. Decodarea îi va lua douăsprezece ore. O adevărată bombă. Copia fidelă a « Operațiunii Barbarossa ». Cel mai mare pește prins de camarazii săi! Emigratul german e uluit de acest document. Își închipuie foarte bine greutățile pe care le-au avut de înfruntat. Chiar dacă funcțiile îi îndreptățesc să examineze planuri importante pentru a studia punerea lor în aplicare, au fost totuși nevoiți să le copieze pe ascuns. Ei se confruntă cu primejdii tot mai mari, iar el nu știe cum să folosească rodul muncii lor!

A căutat în zadar un mijloc prin care să-i înștiințeze pe sovietici, un intermediar. Îi mai rămîne o singură soluție, pe care a respins-o pînă acum, pentru că ea îl obligă să aibă de-a face cu comuniștii. Să se facă apel la prietenul lui Christian Schneider, cel care l-a ajutat să-și monteze postul de radio și l-a inițiat în

Morse, ale cărui opinii le cunoaște prea bine, căci le-a combătut, mai ales atunci când a fost semnat pactul germano-sovietic. Își invită deci compatriotul la masă. Și în timp ce mănîncă în restaurantul Unter der Egg din Lucerna, pe malurile râului Reuss, la cîteva zeci de metri de Kapellbrücke, îl întrebă de-a dreptul :

— Spune-mi, cum să fac să vorbesc cu rușii ?

Schneider se îndreaptă puțin și se sprijină de spătarul scaunului.

— Numai să vorbești ? îl întrebă mirat.

Hotărît să meargă drept la țintă, Roessler face un gest elocvent.

— Să lăsăm gluma, Christian. Am niște informații care-mi frig mîinile și care pot să le fie de mare ajutor sovieticilor. Dacă vor să plătească, vor plăti mai tîrziu. Voi mai avea și altele, crede-mă. Sînt decis chiar să colaborez, deși cuvîntul mă deranjează, gratuit.

Schneider reflectează îndelung.

— Dacă nu-i pui să plătească, spune el în cele din urmă, te vor considera un agent provocator. Îi cunosc bine... Sînt informații importante ?

Roessler își examinează prietenul. Se hotărăște :

— Este vorba de război. Nemții vor să invadeze Rusia.

Schneider îl privește împietrit.

— Ești sigur de sursă ?

— Da. Îți aduci aminte de postul de radio ? Am prieteni în Germania. În posturi foarte importante.

Roessler continuă :

— Pun o singură condiție colaborării mele. Prietenii mei riscă foarte mult. Sovieticii nu trebuie să încerce niciodată să afle cine sînt.

Christian Schneider se ridică și murmură cu îndoială :

— Fără doar și poate, va fi foarte greu ca Moscova să accepte acest lucru. Ne revedem peste cincisprezece zile.